

FOLKETINGET

Laust Høgedahl

Lektor ved Aalborg Universitet

Åben høring om lovforslag om konsekvenser ved afskaffelsen af store bededag som helligdag (L 13)

Store bededag og aftalemodellen

Åben høring Beskæftigelsesudvalget

Landstingssalen, Christiansborg

22.02.2023

Lektor, Ph.d. Laust Høgedahl

AALBORG
UNIVERSITET

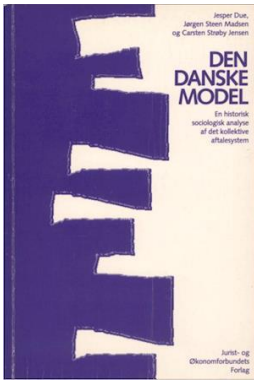
Spørgsmålet

Det ønskes belyst om regeringen med forslaget om at afskaffe store bededag bryder med traditionerne omkring den danske model og arbejdsdelingen mellem politikerne og arbejdsmarkedets parter omkring reguleringen af arbejdsmarkedet.

Definition: Den danske (aftale)model

- Den danske model bygger på tre dele: trepartssamarbejde, kollektive overenskomster og høj organisationsgrad.
- Staten blander sig så vidt muligt ikke i reguleringen af løn- og arbejdsvilkår, så længe arbejdsmarkedets parter er i stand til at løse problemerne selv på en forsvarlig måde

Kilde: Beskæftigelsesministeriet, 2023

- En privat reguleringsmodel med kollektive overenskomster
- Høj organisationsgrad og bred OK-dækning, der sikrer legitimitet
- Flerniveaus-regulering og fleksible rammeoverenskomster
- Fredspligt og lavt konfliktniveau
- Procesnormer for konfliktløsning
- Trepertssamarbejde med det politiske niveau og administrativ korporatisme

Kilde: (Høgedahl, 2019; Jørgensen, 2014; Due og Madsen 2008; Mailand 2014)

Påviselige fordele ved den danske aftalemodel

- **En god forretning** – tilpasningsdygtig
- **Lav ulighed** (kollektive overenskomster)
- **Lavt konfliktniveau** (= konfliktløsningsmodel)
- Høj grad af **tillid** og **samarbejde** (kreative løsninger på svære problemer)
- **Ad hoc trepartsaftaler** som løsning på store udfordringer

Kilde: (Høgedahl, 2020; Høgedahl & Rasmussen 2021; Jørgensen, 2022; OECD, 2019, 2020; Lyhne Ibsen 2014)

Reguleringsformer på arbejdsmarkedet

Ledelsesmodel (Septemberforligets § 4 i DK)

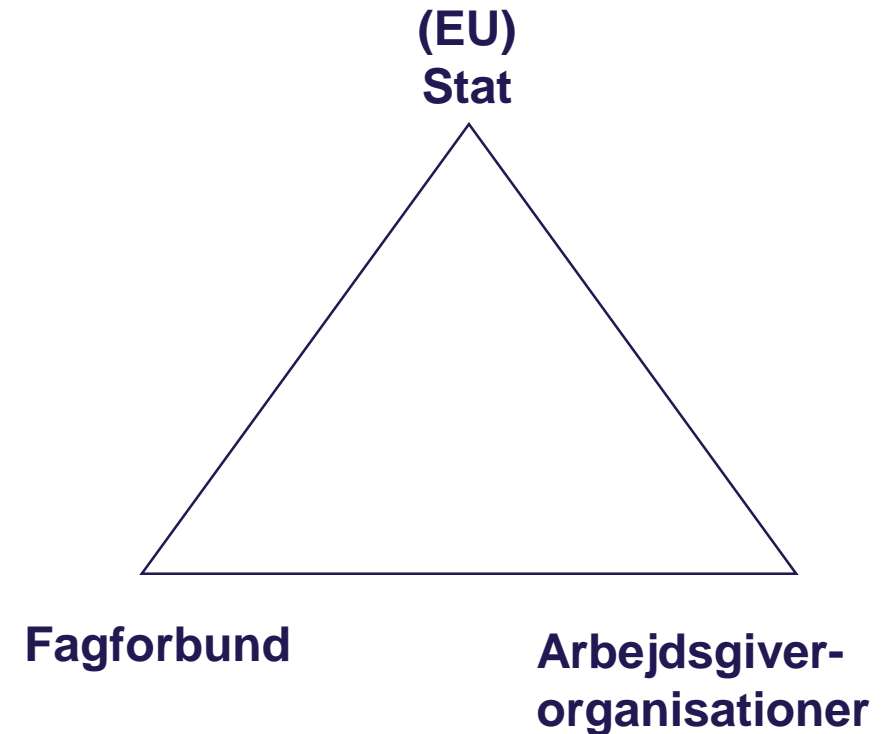
Individmodel (individuelle kontrakter)

Samarbejdsmodel (SU-/MED-system)

Aftalemodel (kollektive aftaler)

Lovgivningsmodel (politiske reguleringer)

EU/International-model (europæiske bestemmelser)

Udfordringer ved lovforslaget i relation til den danske aftalemodel

► Timing

Falder sammen med vanskelige overenskomstforhandlinger (grundet især inflation og usikre økonomiske prognoser) – bidrager til øget konfliktrisiko.

► Indhold

Helligdage er lov, men vilkår for arbejdet er i høj reguleret i kollektive overenskomster. Lovforslaget **rækker dermed ind i reguleringen af løn – kernen i den danske aftalemodel.**

► Proces

Unilateralt - og ikke i en trepartsforhandling.

‘Folketinget er den højeste Myndighed, der har ingen over sig og ingen ved siden af sig’

(Viggo Hørup, 1878)

‘Den danske aftalemodel ikke er lavet af glas’

(Henning Pedersen & Dennis Kristensen, 2008)

***‘Den norske forhandlingsmodel står på et grundfjeld af tillid’ (men)
‘Tillid er som et mostæppe – det tager lang tid at gro, men kan let rives i stykker’***

(Nils Dalseide, 2017)

Tak for ordet
hogedahl@dps.aau.dk